

5. Чмут Т. К. Культура спілкування / Т. К. Чмут – Хмельницький : ХІРУП, 1999. – 358 с.

6. Будянська В. А. Культура ділового спілкування у професійній підготовці майбутніх економістів-менеджерів / В. А. Будянська // Вища освіта України. Теор. та наук.-мет. часопис. Додаток 4, том V (17). Тем. випуск : Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: Моніторинг якості освіти: засоби, технології та перспективи. Сучасний освітній менеджмент: економічні, організаційні та психологічні засоби реалізації в Україні, Європі та світі. – К. : Гнозис, 2009. – С. 363–368.

Анотація

В.А.Будянская

Модель культури ділового об'єднання майбутніх економістів

В статті розглянуті основи формування моделі культури ділового об'єднання студентів в процесі їх професійної підготовки. Проаналізовано поняття "культура" з урахуванням різних підходів – лінгвістичного, психолого-педагогічного, соціального. В роботі визначені основи культури об'єднання, розглянута і проаналізована основа культури ділового об'єднання, описані компоненти моделі культури ділового об'єднання студентів-економістів: мотиваційно-ціннісний, лінгво-інформаційний, операційно-діяльний. Описано специфіку формування культури ділового об'єднання в економічному ВНЗ: студенти повинні правильно пояснювати певні економічні явища, оформляти і працювати з діловою кореспонденцією, вивчати вміння вести майбутні ділові переговори, укладати контракти і тому подібне.

Ключові слова: модель, культура, ділове об'єднання, студент-економіст, професійна підготовка.

Summary

V.A.Budianskaya

Model of Culture of Future Economists Business Communication

The bases of forming the model of culture of business communication of students in the process of their professional training are considered in the article. The term „culture” is analyzed taking into account different approaches – linguistic, psychological, pedagogical and social. The bases of culture of communication are analyzed in the work, the basis of culture of business communication is considered and analyzed, the components of model of culture of business communication of students are outlined: motivational and valued, linguistic and informative, operational and active. The specifics of forming the culture of business communication in economic institutes is outlined: students must study to explain certain economic phenomena correctly, work with business correspondence, conduct future business negotiations, sign contracts etc.

Key words: model, culture, business communication, student-economist, professional training.

Дата надходження статті: „1” жовтня 2012 р.

УДК 29.316.653

А.М.ВАЛЬЧУК,

кандидат філософських наук, доцент

(м.Хмельницький)

Роль релігійних імортологічних ідей у формуванні свідомості сучасної української молоді

Дослідження присвячене розгляду значення релігійної імортології у формуванні свідомості молоді. Показується роль імортологічних ідей в житті людей. Наголошується на специфічному впливі їх в житті сучасної української молоді.

Ключові слова: імортологія, життя, смерть, безсмертя.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Різноманітні проблеми, що виникають перед людиною мобілізують її на певні дії, що призведуть до їх вирішення. Але, на жаль, дуже часто виникають такі проблеми, вирішення яких є занадто важким, а часом і не можливим в конкретній ситуації. Найбільше таких проблем виникає серед тих груп населення, що не мають достатньо можливостей для їх вирішення. До таких груп відноситься і молодь. Людина знає про бажане для неї, але не маючи можливостей, не може реалізувати всі потенційні поривання. Саме конфлікт між бажаним та дійсним призводить до страждання. А якщо такий конфлікт включає в себе ще й інших людей, то часто він переходить в ранг неможливих для вирішення. В перехідні періоди, коли виникають різні проблеми економічного, політичного, ідейного характеру, часто проходить збільшення випадків асоціальної та неадекватної поведінки, різних девіацій серед багатьох верств населення, часто зростає кількість посягань на людське життя та багато інших негативних соціальних явищ. Такі деструктивні явища призводять до загострення соціальних відносин. Для нормального функціонування суспільства необхідно враховувати всі можливі сторони цього процесу.

Аналіз досліджень і публікацій та виклад основного матеріалу... Сучасний стан життя населення України є багато в чому непевним та не чітко визначеним. Це проявляється у посиленні песимістичних настроїв серед людей. Державні інституції мали б допомогти людям переборювати такий стан. На жаль сьогодні ми не дуже бачимо ефективну допомогу зі сторони держави. Держава не має чіткого механізму впливу на подібні соціальні явища. Такий механізм вироблений в релігії. Саме релігія в сучасних українських умовах зберігає можливості врегулювати деякі явища суспільної свідомості.

Духовна культура українського народу, як і більшості східнослов'янських народів формувалась багато в чому під впливом християнства. Саме така релігійна традиція в більшості випадків допомагала консолідувати, а частіше зберігати певну цілісність нової суспільної свідомості.

Релігійне життя в Україні, як свідчать історичні дані, вже протягом багатьох тисячоліть розвивається бурхливо та займає значну частку в соціумі. Людина завжди наптовхується на ряд питань в своєму житті, які дефінуються та рефлектуються в рамках релігійної віри. Роль релігії в житті людства часто є визначальною і життєво необхідною. Ситуація в українському суспільстві за останні декілька десятиліть характеризується зростанням інтересу до релігії. Вона стала серйозним чинником впливу на процеси розвитку самого суспільства. Саме релігія є соціальним показником рівня гуманності, та демократичності державного утворення, а неврахування її чинників може призвести до появи протиріч, а в критичних ситуаціях і до протистояння всередині самої держави.

Більшість наших громадян, як свідчать числені соціологічні дослідження, шукають світоглядні та морально-ідейні засади свого життя в релігії. Вона стала серйозним чинником впливу на процеси розвитку самого суспільства, а зокрема розвитку моралі. Більшість наших громадян, як свідчать численні соціологічні дослідження, шукають світоглядні та морально-ідейні засади свого життя в релігії. За її допомогою ми намагаємось дати відповіді на ті запитання, які постійно виникають в процесі життя.

Завдяки релігії, а особливо християнству, апокаліптичні картини без сумніву мали вагомий вплив на суспільну свідомість та мораль. Страшний суд для всього світу - це вагомий доказ необхідності роздумування над своїм життям та майбутньою смертю. Смерть як єдина невідворотня межа, як іспит на вірно прожите життя посідає особливе значення. Мінються ціннісні орієнтації в самому житті. Імортичні, есхатологічні питання часто виступають як фундаментальні при формуванні моралі людини. Особливо це спостерігається серед молоді, в роки формування зрілого ставлення до себе та свого життя. Людина завжди наптовхується на ряд питань в своєму житті, які рефлектуються в рамках релігії. Особливе місце приділяється віруванню в існування людини після смерті. Проблема життя, смерті та безсмерття посідала чільне місце в духовності східнослов'янського регіону. Вона відіграла значну роль у формуванні світогляду як тогочасного населення України, так і слов'янського населення Європи загалом.

В релігієзнавчих працях дослідників ми можемо знайти такі визначення смерті і дотичної до неї проблеми безсмертя, що це – „одна з головних проблем світоглядного самоусвідомлення людини” [3, с.309].

Страх перед власним майбутнім небуттям може породити бажання в людині розібратись та проаналізувати проблематичність власного існування і того, що буде після його припинення. Саме дослідженням таких проблем і займається імортигологія як наука про безсмертя. Традиційно під імортилізмом розуміють „різного роду релігійно-ідеалістичні вчення про трансцендентне особисте безсмертя” [2, с.360-361], де мається на увазі посмертне існування людини.

Перші згадки (письмові) про імортизм в людському бутті були вже в часи виникнення ранніх цивілізацій. Чи не найвідоміший релігійний твір людства – Біблія. З самого початку говориться про імортичні уявлення про надприродне. А в 3 главі першої книги Буття читаємо: „У поті свого лица ти їстимеш хліб, аж поки не вернешся в землю, бо з неї ти взятий. Бо ти порошок, – і до порошку вернешся” [3, Бут.1.3.19]. Згодом тема смертності людей переростає в тему апокаліптичного завершення існування створеного світу. Одним з перших творів такого циклу можна вважати „Книгу Даниїла”. Майбутнє завершення існування світу по-новому визначало людське існування. Рефлексія над проблемою тимчасовості та суетності людського життя, індивідуалістичні тенденції у відношенні до світу проявлялись більш яскраво завдяки приходу християнства. Без сумніву, сама історія життя Ісуса, що говорив про майбутнє людини після її смерті, про те, як треба жити, щоб заслужити щастя в Раю, про нікчемність та гріховність земного існування, має неабиякий вплив на світогляд. В Нагірній проповіді Ісус говорить про ідеал земного життя для тих, хто має бажання вийти в Царство Небесне. „Увійходьте тісними ворітьми, бо просторі ворота й широка дорога, що веде до погибелі, – і нею багато-хто ходить. Бо тісні ті ворота, і вузька та дорога, що веде до життя, – і мало таких, що знаходять її!” [13, Мат.6.13,14].

Доля посмертного існування починає хвилювати кожну окрему людину по-іншому. Завдяки релігії, а особливо християнству, апокаліптичні картини без сумніву мали вагомий вплив на суспільну свідомість та мораль. Страшний суд для всього світу – це вагомий доказ необхідності роздумування над своїм життям та майбутньою смертю. Саме факт смертності підштовхує до змін в свідомості, хоча і не є постійно діючою детермінантою. Під впливом споглядання смерті виникає новий образ гідного та правильного людського життя. Міняються ціннісні орієнтації в самому житті. Імортичні питання часто виступають як фундаментальні при формуванні світогляду людини. Особливо це спостерігається серед молоді, в роки формування зрілого ставлення до себе та свого життя.

Питання імортиологічного характеру постійно цікавлять людство. Страх смерті є досить вагомим чинником у формуванні соціальної поведінки молодих людей. Часто він призводить до серйозних змін у суспільній свідомості, що може виражатись навіть у між особистісних стосунках. Цей страх породжує обережне ставлення до різних суспільних явищ, а особливо коли вони є дотичними до проблеми самозбереження.

Якщо проаналізувати перелік вказаних проблем виходячи з їх значимості відносно життя та смерті, то можна побачити чітку тенденцію. Страх смерті як імортичний чинник тут є корисним інструментом у розумінні цих соціальних проблем. Найбільш невідконтрольним для суспільства є злочинність, воно не може захистити індивіда від посягання на саме існування, тому вона є першою у списку кризових явищ. Економічні проблеми є загрозою для виживання людини, правда вони не є такими одномоментними як злочинність, але мають велику силу впливу за об'ємом. Для прикладу ситуація відносно СНІДу. Його потенційну загрозу відчуває все суспільство. Страх перед СНІДом є вираженням страху смерті, адже СНІД є поки що невиліковною хворобою. Саме через страх раптової смерті від цієї чуми ХХ століття молодь і виділяє у потенційно шкідливі соціальні групи наркоманів, хворих на СНІД та гомосексуалістів. Це ще раз засвідчує роль проблеми життя та смерті у формуванні громадської думки.

Молода людина хоче, щоб після смерті вона не зникла з суспільного поля. А питання, що пов'язані з імортичною тематикою на даний момент найбільше цікавлять лише релігійні організації та у деяких випадках науковців. Держава ж часто усувається від допомоги по розгляду та аналізу таких проблем.

Одним із чинників соціалізації сучасної української молоді виступає освітня сфера, зокрема вищі навчальні заклади. Останнім часом можна спостерігати досить кардинальні зміни у системі вищої освіти, зокрема це стосується гуманітарної освіти в нашій державі. З кожним навчальним роком зменшується кількість загальногуманітарних дисциплін в навчальних планах вищих навчальних закладів. Особливо жахає зменшення аудиторних годин на вивчення філософії, етики, релігієзнавства, історії, естетики, логіки, соціології та ряду інших. Багато дисциплін виводяться з навчального процесу (риторика, соціоекологія, тощо). І подібна ситуація характерна не тільки для технічних ВНЗ, а навіть і для гуманітарних. Така популярна професія як менеджер у нас часто освоюється виключно з економічних підходів, дегуманітаризація тут іде швидкими темпами. Престиж диплому вузу раніше підтримувався високим (ну хоча б вищим як після середньої школи) загальнокультурним рівнем його власника. Який культурний вплив може здійснити сучасна Україна, яка знаходиться на шляху дегуманізації та дегуманітаризації як вищої освіти, так і освіти загалом. „Криза людської культури” (в період якої ми маємо „щастя” перебувати) – це дисбаланс розвитку духовної (гуманітарної в освіті) та матеріальної (вузькоспеціалізованої) складових. А в нас, виявляється, система освіти тільки й намагається цю „кризу” поглибити. Це часто призводить до однобокості формування цілісного, універсально розвинутої особистості. Якщо в процесі навчання у вищому навчальному закладі молода людина не знаходить відповіді на важливі для себе питання, то вона шукатиме інших шляхів.

В молодому віці під час визначення власного сенсу життя часто починається боротьба із самим собою. Як можливий вихід молодь використовує релігію, яка допомагає через свої постулати по іншому віднести до самої ситуації. В цьому ще один чинник зростання релігійності серед молодого покоління. Молодь в першу чергу зацікавлена у можливості використання релігійних ідей у власному житті. А ось розбіжності в догматиці не є суттєвою перешкодою для релігійного самовизначення молоді.

Духовно-релігійні орієнтири впливають на формування світогляду та специфіку рефлексії над проблемами життя пов'язаних з рівнем духовного розвитку. А це свідчить про необхідність вивчення та аналізу імортичних проблем (смерті, посмертного існування, проблема самогубств тощо). Проблема життя, смерті та безсмертя, усвідомлення людиною своєї кінечності посідає одне з провідних місць в духовній традиції людства, врешті-решт, вплинувши на формування світогляду, зокрема специфічно-українського.

Висновки... Звичайно, висновки побудовані на таких дослідженнях не можуть претендувати на абсолютну істину. Але цього їм не потрібно, адже вони відображають певні соціальні тенденції. А це свідчить про необхідність вивчення та аналізу вищезгаданих проблем, як-то проблеми життя, смерті та безсмерття.

В молодому віці між особистісні контакти як всередині групи, так і з старшим поколінням не є завжди позитивними з психологічної точки зору. Часто такі стосунки переходять в розряд конфліктів. До того ж конфлікт є не тільки зовнішнім, а часто він є внутрішнім станом. Починається боротьба із самим собою. Як можливий вихід молодь використовує релігію, яка допомагає через свої постулати по іншому віднестись до самої ситуації. В цьому ще один чинник зростання релігійності серед молодого покоління.

Напевно, перш ніж розпочинати якусь соціально-трансформуючу діяльність (реформи, революції) потрібно звернути увагу на її доцільності відносно факту минулості, смертності та уявлень про людську вічність. Процес соціалізації української молоді людини виступає вінцем історичного розвитку культури нашого народу. Саме в цьому процесі комплекс іммертологічних проблем виступає як структурно-діючий комплекс, який поєднує колективно-родові парадигми зі значними особистісно-орієнтованими християнськими ідеями й виступає чинником суспільного розвитку. Ігнорування ж цього фактору може призвести до вкрай небажаних наслідків.

Список використаних джерел та літератури:

1. Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту із мови давньоєврейської та грецької на українську наново перекладена. – К., Українського біблійного товариства 1988. – 959 с.
2. Вишев І. В. Иммертология / Глобалистика: Энциклопедия. – М. : Радуга, 2003. – 1328 с.
3. Релігієзнавчий словник / за ред. професорів А. Колодного і Б. Лобовика. – К. : Четверта хвиля, 1996. – 392 с.

Анотація

А.Н.Вальчук

Роль религиозных иммертологических идей в формировании сознания современной украинской молодежи

Исследование посвящено рассмотрению значения религиозной иммертологии в формировании сознания молодежи. Показывается роль иммертологических идей в жизни людей. Акцентируется на специфическом влиянии их на жизнь современной украинской молодежи.

Ключевые слова: иммертология, жизнь, смерть, бессмертие.

Summary

A.M.Val'chuk

Role of Religious Immortology Ideas in Formation of Consciousness of Modern Ukrainian Youth

The research is devoted to consideration of religious immortology meaning in formation of consciousness of youth. The role of immortology ideas in life of the people is shown. Special attention is paid to their specific influence on life of modern Ukrainian youth.

Key words: immortology, life, death, immortality.

Дата надходження статті: „4” вересня 2012 р.

УДК 502/504+378

Л.А.ВИГОВСЬКИЙ,

доктор філософських наук, професор;

Т.В.ВИГОВСЬКА,

кандидат біологічних наук, доцент

(м.Хмельницький)

Екологічне виховання як фактор підвищення рівня екологічної свідомості студентської молоді

Розглядається екологічне виховання як чинник формування екологічної свідомості у студентської молоді. У студентської молоді виокремлюються три рівні зрілості екологічної свідомості: найвно-реалістичний, буденно-емпіричний та свідомо-теоретичний. Аналізуються шляхи формування екологічної свідомості у студентської молоді в навчально-виховному процесі.

Ключові слова: екологічне виховання, екологічна свідомість, рівні екологічної свідомості особистості.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У найважливіших міжнародних документах останнього десятиріччя, присвячених проблемам навколишнього середовища і гармонійного розвитку суспільства, велика увага приділяється формуванню екологічної культури та свідомості, інформуванню людей щодо екологічної ситуації в світі та регіоні. Це сприятиме їх обізнаності з